

Контролінг дає змогу перевести управління підприємством на більш високий якісний рівень, тому доцільно організувати службу контролінгу як основного координатора діяльності різних служб і підрозділів підприємства, що сприятиме досягненню оперативних і стратегічних цілей.

Аналіз теорії і практики управління сучасним підприємством свідчить, що потрібно дуже швидко реагувати на зміни у діяльності підприємства. Тому в процесі запровадження концепції управління, заснованої на принципах контролінгу, проблема електронної інформатизації стає особливо актуальною. За допомогою Інтранет-порталів підприємство забезпечується своєчасною оперативною інформацією, на підставі якої ухвалюються раціональні управлінські рішення, зокрема в режимі реального часу.

Впровадження інформаційної мережі Інтранет як інструменту системи контролінгу дасть змогу забезпечити співробітників підприємства зручним сховищем документів; оперативною інформацією про події, що відбуваються в компанії; сформувати базу клієнтів; надавати консультації і обговорювати різні документи; надавати інформацію для дилерів, постачальників, посередників; поглиблено вивчати ринок тощо.

Література

1. Гайдук Л. Публикации посвященные КИС / Л. Гайдук // Connect! Мир святы. – 2006. – № 2. – С. 13-15.
2. Коваленко В. Авіабудування: перезавантаження / В. Коваленко // Дзеркало тижня – 2009. – № 26 (754) 11-31 липня 2009.
3. Індекси промислової продукції за січень-червень 2009 року. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ukrstat.gov.ua> (15.09.09). – Назва з екрану.
4. Вікіпедія. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.ru.wikipedia.org/wiki> (15.09.09). – Назва з екрану.

УДК 332.1:330.341.1

Доц. О.Б. Жихор, канд. екон. наук – Інститут
регіональних досліджень НАН України

МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Розроблено авторську модель інноваційної політики розвитку регіонів України, яка базується на концепції дуального характеру політики інноваційного розвитку регіонів, а саме на політиці управлінських інновацій та на політиці інновацій в господарській системі регіонів. Доведено, що оптимальне поєднання цих двох складників забезпечуватиме дієвість інноваційної політики в Україні. Сформовано повний комплекс принципів політики інноваційного розвитку регіону.

Ключові слова: інноваційна політика розвитку регіонів, інноваційні елементи політики, політика інновацій, принципи політики.

Assoc. prof. O.B. Zhyhir – Institute of Regional Researches NAS of Ukraine

Innovative policy model of regions development

Annotation. It is developed author model of innovative policy of development of regions of Ukraine which is based on conception of дуального character of policy of innovative development of regions, namely on the policy of administrative innovations and on the policy of innovations in the economic system of regions. It is proved that optimum combination these two constituents will provide effectiveness of innovative policy in Ukraine. The complete complex of principles of policy of innovative development of region is formed.

Keywords: innovative policy of development of regions, innovative elements of policy, policy of innovations, principles of policy.

Актуальність теми. Незважаючи на велику кількість публікацій та низку послідовних заходів, вжитих державними структурами і спрямованих на підвищення ефективності інноваційної політики в Україні, вона наразі залишається недосконалою. Проблемними досі є питання, пов'язані з розробленням та реалізацією інноваційної політики розвитку регіонів. Надзвичайно важливо найближчим часом внести зміни в українське законодавство для розмежування повноважень органів виконавчої влади, які здійснюють управління інноваційними процесами. Потрібно організувати моніторинг діяльності всіх структур Держінвестицій для розроблення обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення взаємоузгодженості їх функціонування.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідження впливу впровадження інновацій і розвитку інноваційних процесів на формування постіндустріального суспільства в Україні та на розвиток окремих регіонів загалом здійснювалися у працях О.М. Алімова, О.І. Амоші, Є.І. Бойка, А.С. Гальчинського, В.М. Геєця, З.В. Герасимчук, В.Я. Заруби, С.В. Захаріна, М.А. Козоріз, В.П. Мікловди, А.І. Сухорукова, Л.І. Федулової, В.С. Яцкова, та ін. Проблема фінансування наукових розробок присвячено роботи В. Анішкіна, Т. Боголюба, П. Бубенко, В. Горбуліна, В. Грушко, В. Гусєва, А. Джахангірова, А. Кандиби, П. Рибалкіна, с. Шолудченко та ін.

Але дослідники не брали до уваги, що сутність інноваційної політики розвитку регіону має дуальний характер: з одного боку, виходячи із загальнодержавних та регіональних інтересів, повинна здійснюватись практична діяльність держави в регіонах, що базується на інноваційних елементах управління та сприяння формуванню інноваційного клімату територій, з іншого, така політика повинна забезпечувати розвиток регіонів за допомогою поширення інновацій та ефективного використання інноваційного потенціалу регіону.

Метою цього дослідження є розроблення моделі інноваційної політики розвитку регіонів України, яка базується на концепції дуального характеру політики інноваційного розвитку регіонів, а саме на політиці управлінських інновацій та на політиці інновацій в господарській системі регіонів.

Викладення основного матеріалу дослідження. На наш погляд, оптимальне поєднання цих двох складників забезпечуватиме дієвість інноваційної політики, яка створюється з метою забезпечення збалансованого динамічного розвитку регіону за допомогою інноваційних елементів у механізмі реалізації цієї політики для формування інноваційного клімату та шляхом запровадження інновацій у всі сфери господарювання, виходячи із можливостей інноваційного потенціалу. Вважаємо за потрібне дослідження здійснювати у цих двох напрямках для визначення завдань і функцій інноваційної політики розвитку регіону. Модель інноваційної політики розвитку регіону наведено на рис. 1.

Формування політики інноваційного розвитку регіону повинно здійснюватись з дотриманням певних принципів, під якими розуміють основні положення, правила дій, вироблених теорією і практикою внаслідок пізнання законів і закономірностей економічного розвитку. До того ж, правила, покладені в її основу, повинні відображати як тактичні, так і стратегічні орієнтири,

які можуть бути стабільними протягом тривалого проміжку часу або коригуватись, змінюватись відповідно до ситуації в державі [1].

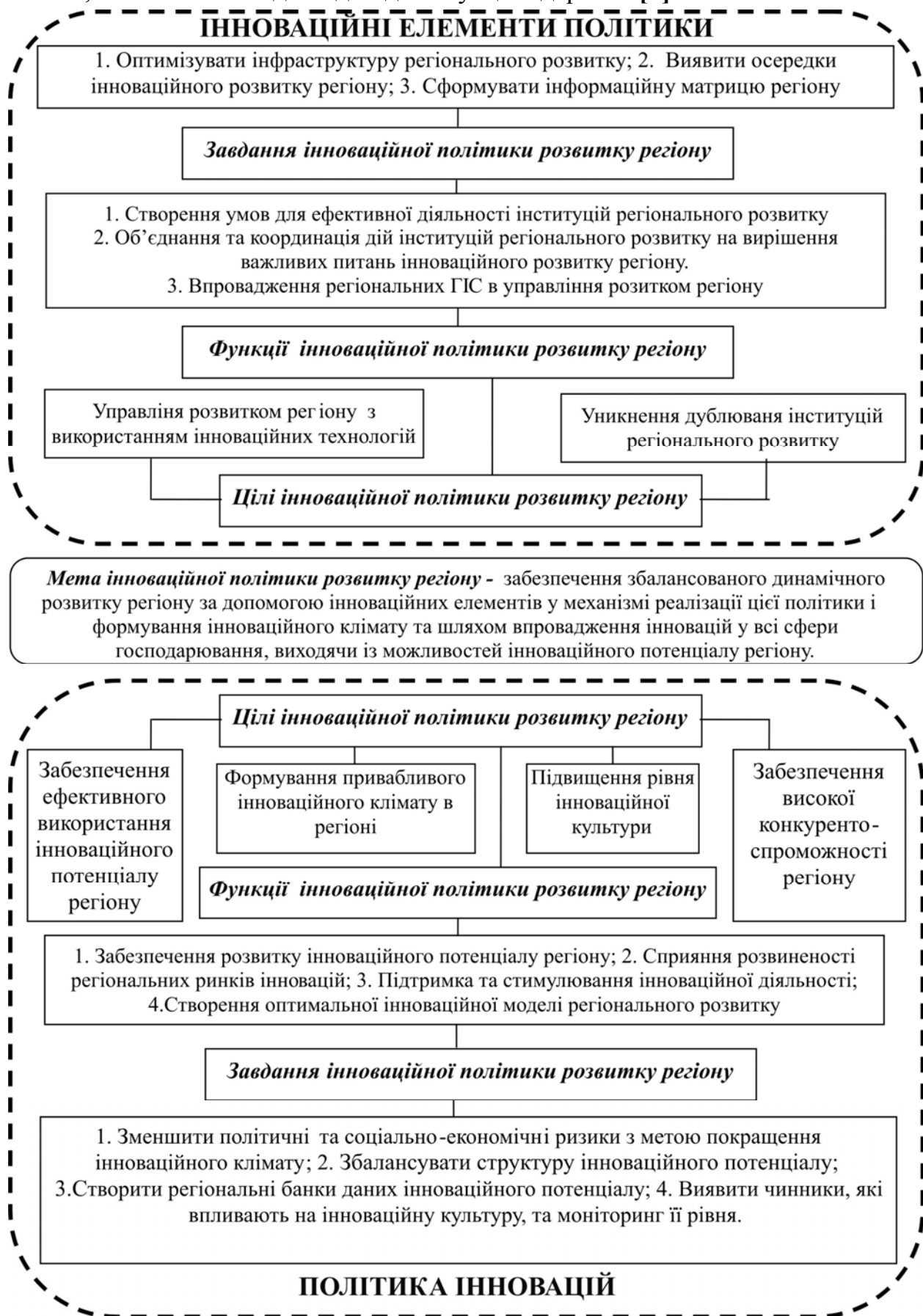

Рис. 1. Модель інноваційної політики розвитку регіону

Враховуючи складну соціально-економічну ситуацію в Україні, характер політики інноваційного розвитку регіону, що покликана вирішити складні соціально-економічні питання, має бути цілком новим і керуватися низкою принципів.

Доречним, на наш погляд, у цьому контексті є висловлювання С. Дачюка про те, що принципи політики мають бути у вигляді не компромісу, а консенсусу. Компроміс – це рівновага інтересів опонуючих сторін за рахунок їхніх симетричних поступок, а консенсус – знаходження принципу, коли ніхто не поступається, але змінює бачення і спосіб реалізації інтересів. Тобто принцип дає змогу знайти нове вираження інтересів чи поєднати раніше не поєднувані інтереси [2].

Політика інноваційного розвитку регіону, як і будь-яка регіональна політика, повинна поєднувати інтереси як держави щодо регіонів, так і внутрішньорегіональні інтереси. Адже державна регіональна політика і політика органів місцевого самоврядування та виконавчих органів відповідних регіональних утворень не повинні бути суперечливими: в ідеалі вони мають становити цілісність, доповнюючи та збагачуючи одна одну [3]. Очевидно, що повного консенсусу між інтересами суб'єктів цієї політики домогтися не можливо, проте вона повинна бути сформована за такими принципами, щоб бути близькою до нього.

Постає потреба у визначенні об'єкта та суб'єктів політики інноваційного розвитку регіону, система зв'язків між якими відображає сутність цієї політики. Так, суб'єкти безпосередньо виконують функції щодо забезпечення інноваційного розвитку регіонів. Залежно від сфери діяльності їх можна поділити на групи:

1. Суб'єкти державної регіональної політики, оскільки політика інноваційного розвитку є її частиною:

- центральні органи державної влади (Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Міністерства і відомства);
- центральні та місцеві органи виконавчої влади (Обласні державні адміністрації, Районні державні адміністрації, Державні адміністрації міст Київ і Севастополь, Регіональні органи міністерств і відомств);
- органи місцевого самоврядування (обласні ради, районні ради та їхні виконавчі комітети, сільські, селищні та міські ради та їхні виконавчі комітети);

2. Суб'єкти політики інноваційного розвитку регіону, що її реалізують, виконуючи свою функціональну діяльність: регіональна рада з питань науки та технологій, регіональний центр інноваційного розвитку, регіональне відділення Державної інноваційної фінансово-кредитної установи (Державної інноваційної компанії), науковий центр НАНУ, інноваційний центр тощо;

3. Підприємства, установи, організації, громадські об'єднання, деякі громадяни, які загалом не є суб'єктами політики інноваційного розвитку регіону, а, як правило, виступають учасниками інноваційних відносин.

Об'єктом політики інноваційного розвитку регіону є вся системи інноваційних відносин, між різними суб'єктами цієї політики з приводу створення, підтримки і впровадження інновацій, інноваційного обміну в межах регі-

ону, а також відносини, що складаються в процесі організації та управління регіональним розвитком. Тобто відносини, пов'язані з інноваційною діяльністю та інноваційним управлінням розвитком регіону.

Визначення об'єкта та суб'єктів політики інноваційного розвитку робить її більш зрозумілою, оскільки відомо, хто її здійснює і на що вона спрямована. Однак ефективність цієї політики залежить від системи принципів, якими визначено найважливіші та найістотніші моменти її здійснення. Вони чинять значний вплив на весь процес інноваційних відносин у регіоні, розроблення та реалізацію в її межах певних заходів, на їх основі будується подальше регулювання цієї політики.

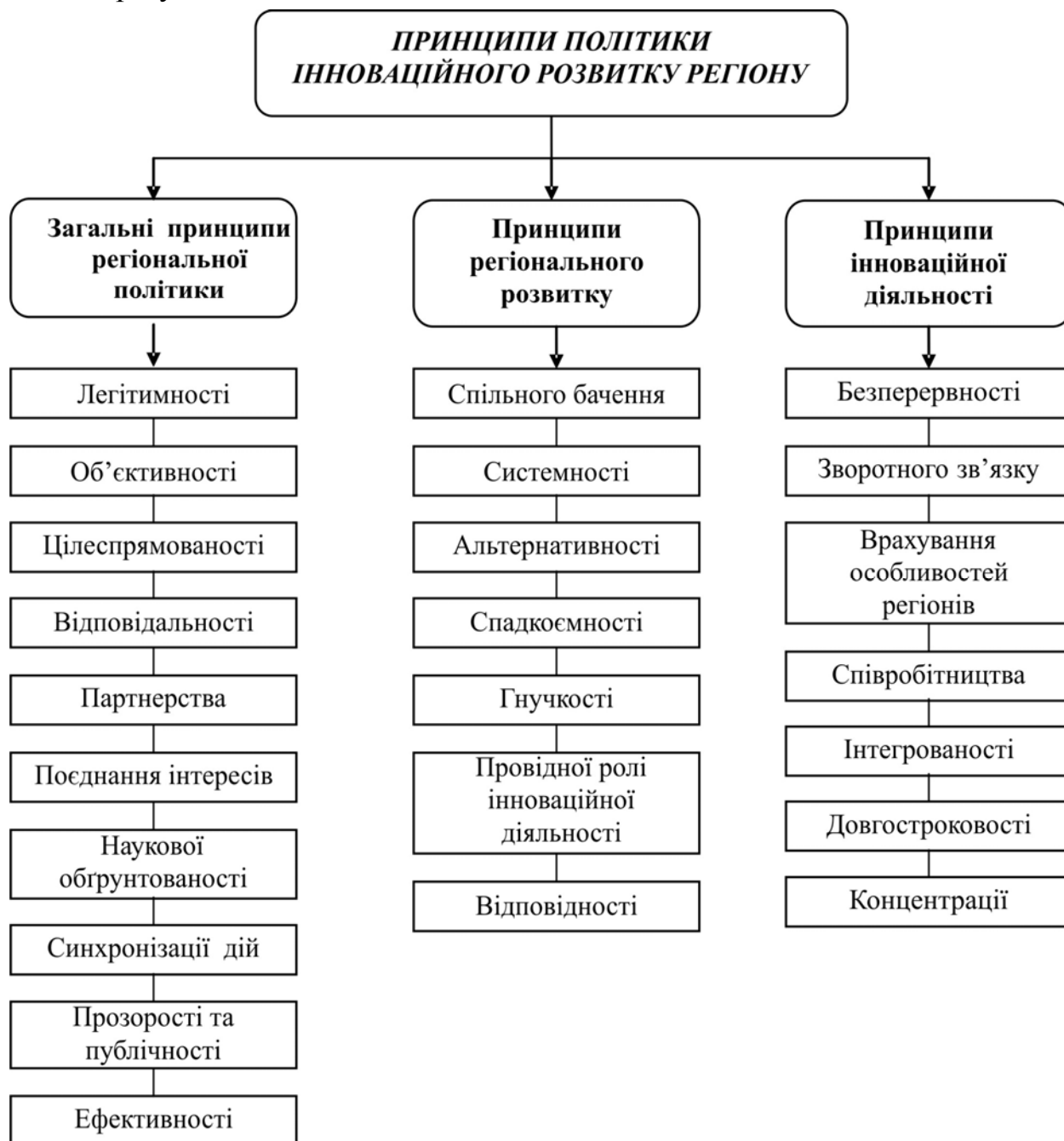

Рис. 2. Система принципів політики інноваційного розвитку регіону

На наш розсуд, можна виділити три рівні принципів політики інноваційного розвитку регіону (рис. 2), так званих вимог до неї, дотримання яких

забезпечуватиме її ефективність для досягнення збалансованого динамічного розвитку регіону: загальні принципи регіональної політики; принципи регіонального розвитку; принципи інноваційної діяльності.

Окреслено концепцію побудови політики інноваційного розвитку регіону виходячи із трьохрівневої взаємодії побудови принципів політики його інноваційного розвитку. Перший рівень – загальні принципи регіональної політики, до яких віднесено принципи легітимності, об'єктивності, цілеспрямованості, відповідальності, партнерства, поєднання інтересів, наукової обґрунтованості, синхронізації дій, прозорості й публічності, ефективності. До другого рівня віднесено ті правила політики інноваційного розвитку регіону, що сприяють забезпеченню його високого рівня. Це принципи спільного бачення, системності, альтернативності, спадкоємності, гнучкості, провідної ролі інноваційної діяльності та відповідності. Третій рівень принципів охоплює ті особливості політики розвитку регіону, що відображають основні риси здійснення інноваційної діяльності на регіональному рівні (безперервності, зворотного зв'язку, врахування особливостей регіонів, співробітництва, інтегрованості, довготерміновості, концентрації). Дотримання цих принципів на досягнення основної її мети – збалансованого динамічного соціально-економічного розвитку регіонів.

Висновки. Реалізація окреслених вище цілей інноваційної політики розвитку регіону дасть змогу досягнути останньої чи не найважливішої мети – забезпечення високої конкурентоспроможності регіону. Адже, конкурентоспроможність регіону залежить від його можливостей використання інновацій у будь-яких їх проявах, а також і від створення інновацій у межах регіону. Тому потрібно скоординувати діяльність органів регіональної влади щодо впровадження комплексу заходів для опанування світового досвіду з підтримки та стимулювання розвитку інноваційних процесів у регіоні, пошуку оптимальної інноваційної моделі розвитку регіону. Водночас потрібно розпочати розроблення основних засад регіонального інноваційного менеджменту як інструменту управління та координації інноваційних процесів у регіоні, що охоплюватиме організацію, прогнозування, планування та контроль за інноваціями.

Література

1. **Долішній М.І.** Регіональна політика на рубежі XX–XXI століть: нові пріоритети / М.І. Долішній. – К. : Вид-во " Наук. думка", 2006. – 511 с.
2. **Дацюк С.** Принципи інтелектуальної політики. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.day.kiev.ua/162231>
3. **Державне регулювання економіки** : навч. посіб. / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – К. : Вид-во КНЕУ, 2000. – 316 с.

УДК 336.14 (477)

Аспір. О.В. Заброцька – Львівська КА

БЮДЖЕТНИЙ ФЕДЕРАЛІЗМ У ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ З УНІТАРНИМ ДЕРЖАВНИМ УСТРОЄМ

Наголошено на важливості бюджетного федералізму для формування міжбюджетних відносин в Україні. Підтверджено важливість використання цієї теорії для